

Sygnatura akt I Ca 61/15

POSTANOWIENIE

Dnia 18 marca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Antoni Smus

Sędziowie SO Iwona Podwójniak

SO Joanna Składowska

Protokolant sekretarz sądowy Elwira Kosieniak

po rozpoznaniu w dniu 18 marca 2015 roku w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z wniosku H. S.

z udziałem (...) SA w L.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawczyni i uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Sieradzu

z dnia 4 grudnia 2014 roku, sygnatura akt I Ns 854/12

postanawia:

I. z apelacji uczestnika postępowania zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie 2, obniżając zasądzoną na rzecz wnioskodawczyni kwotę z 43419,92 złotych do kwoty 25938,83 (dwadzieścia pięć tysięcy dziewięćset trzydzieści osiem 83/100) złotych ;

II. oddalić apelację wnioskodawczyni w całości;

III. zasądzić od wnioskodawczyni H. S. na rzecz uczestnika postępowania (...) SA w L. kwotę 160 (sto sześćdziesiąt) złotych z tytułu zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I Ca 61/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 4 grudnia 2014 roku Sąd Rejonowy w Sieradzu ustanowił na rzecz (...) S.A. Oddział (...) w Ł. służebność przesyłu, polegającą na prawie korzystania z nieruchomości położonej w D. gmina S., stanowiącej działkę oznaczoną numerem ewidencyjnym (...) oraz z nieruchomości położonej w S. obręb 25, stanowiącej działkę oznaczoną numerem ewidencyjnym (...), dla których w Sądzie Rejonowym w Sieradzu prowadzona jest księga wieczysta o nr (...) w zakresie:

- w odniesieniu do działki (...)wyznaczonym punktami 80-72-98-97-96-191-190-85-84-87-86-89-88-81-82-83-77 przez biegłego geodetę Z. B.na mapie z dnia 9 sierpnia 2013 roku, wpisanej do ewidencji (...) Ośrodka (...)w dniu 16 grudnia 2013 roku pod nr (...), stanowiącej integralną część postanowienia,

- w odniesieniu do działki (...)wyznaczonym punktami 60-61-66-67 przez biegłego geodetę Z. B.na mapie z dnia 9 sierpnia 2013 roku, wpisanej do ewidencji (...) Ośrodka (...)w dniu 16 grudnia 2013 roku pod nr(...), stanowiącej integralną część postanowienia,

zgodnie z przeznaczeniem należących do uczestnika urządzeń przesyłowych energii elektrycznej przebiegających przez tę nieruchomość;

zasądzając od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kwotę 43 419,92 złotych z tytułu jednorazowego wynagrodzenia.

Nakazał przy tym pobrać na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Sieradzu:

- od H. S. kwotę 4 676,69 złotych,

- od (...) S.A. w Ł. kwotę 5 676,69 złotych, tytułem rozliczenia wydatków tymczasowo pokrytych z sum budżetowych ustalając, że w pozostałym zakresie wnioskodawczyni i uczestnik ponoszą koszty związane ze swym udziałem w sprawie.

Rozstrzygnięcie zapadło przy następujący ustaleniach i wnioskach:

W piśmie z dnia 27 czerwca 2012 roku H. S. wniosła o ustanowienie na nieruchomościach stanowiących jej własność na rzecz każdoczesnego właściciela urzędnika przesyłowego - linii energetycznej wysokiego napięcia na nieruchomościach tych zlokalizowanej, służebności przesyłu według oznaczeń, które znajdują się na mapie sporządzonej przez powołanego przez Sąd Rejonowy geodetę. Jednocześnie wnioskodawczyni domagała się zasądzenia od uczestnika postępowania na jej rzecz jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności w kwocie 399 084,00 złotych.

(...) Spółka Akcyjna Oddział (...) w Ł. nie oponowała wnioskowi o ustanowienie służebności, ale zakwestionowała wysokość żądanego przez wnioskodawczynię wynagrodzenia.

Jak ustalił Sąd Rejonowy, H. S. jest właścicielką nieruchomości położonych w miejscowości D., gmina S., stanowiącej działkę oznaczoną numerem ewidencyjnym (...) oraz w S. obręb 25, stanowiącej działkę oznaczoną numerem ewidencyjnym (...), dla których w Sądzie Rejonowym w Sieradzu prowadzona jest księga wieczysta o nr (...). Na działce (...) stoi słup potrójny odporowo-narozny wykonany z żerdzi (...). Od słupa odchodzą 3 linie energetyczne - odnogi. Dwie z nich to linie 15kV relacji S. - przemysł terenowy, a trzecia to odczep do słupowej stacji transformatorowej. Na działce (...) stoi słup rozkraczny; jest to ostatni słup linii energetycznej 15 kV relacji S.- teren przemysłowy. Na słupie tym znajduje się odłącznik wraz z napędem ręcznym. Linia niskiego napięcia biegnie tylko przez działkę (...), natomiast linia 15 kV biegnie przez działki (...).

Powierzchnie strefy służebności obliczono na podstawie rzeczywistych pomiarów terenowych i wnosi ona: dla działki (...) ha, dla działki (...) ha. Ogółem - 0,2684 ha.

Wysokość jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu na działce nr (...)obręb S.wynosi 10 700,42 złotych, natomiast dla działki (...)obręb D.- 15 238,41 złotych. Łącznie wartość prawa służebności przesyłu dla linii średniego i niskiego napięcia na nieruchomości wnioskodawczyni na działkach nr (...)obręb S.i (...) obręb D.to 25 940,00 złotych.

Dokonując ustaleń w sprawie, Sąd pierwszej instancji pominął opinię biegłego z zakresu energetyki R. M., uznając ją za nieprzydatną dla rozstrzygnięcia.

Z treści opinii wynika bowiem, że biegły nie dokonał oględzin nieruchomości, podał błędne numery działek i nie uwzględnił linii niskiego napięcia.

Sąd oddalił również wniosek pełnomocnika wnioskodawczyni o wydanie przez biegłego z zakresu energetyki P. G. opinii uzupełniającej, bowiem biegły ten kilkakrotnie uzupełniał swoją opinię, udzielając stanowczych i wyczerpujących odpowiedzi na wszystkie pytania pełnomocników zainteresowanych.

W ocenie Sądu Rejonowego, wniosek H. S. zasługiwał na częściowe uwzględnienie na podstawie art. 305² § 2 kc.

Z uwagi na to, że treścią służebności przesyłu jest korzystanie przez przedsiębiorcę przesyłowego w oznaczony sposób z cudzej nieruchomości w zakresie niezbędnym dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania urządzeń przesyłowych, koniecznym jest umożliwienie przedsiębiorcy energetycznemu wstępu na część nieruchomości wnioskodawczyni w celu bieżącej eksploatacji, naprawy i konserwacji zlokalizowanej na gruncie infrastruktury przesyłowej.

W rozpatrywanej sprawie zakres obszarowy służebności przesyłu Sąd pierwszej instancji ustalił w oparciu o opinię biegłego sądowego z zakresu energetyki P. G. i biegłego geodety Z. B.. W ocenie Sądu, P. G. w sposób prawidłowy uwzględnił obowiązujące w tym zakresie przepisy prawa, w szczególności zaś w sposób wszechstronny zanalizował kwestie związane z oddziaływaniem linii energetycznej średniego i niskiego napięcia i szerokością koniecznych pasów ochronnych i technologicznych. Pod liniami energetycznymi na działkach wnioskodawczyni nie ma żadnych zabudowań gospodarczych, drzew, ani krzewów. Na całym odcinku pod obu liniami są uprawy rolne. Dojazd sprzętu remontowego jest bardzo łatwy. Wystarczy przejechać krótki odcinek od drogi. Oględzin linii można dokonać bez konieczności wchodzenia na działki. Jedynie przy ostatnim słupie, dla dokonania czynności łączeniowych na odłączniku, zachodzi konieczność podejścia osoby obsługującej linię do słupa. Linia energetyczna 15 kV posiada na terenie działek (...) łącznie 7 słupów, w tym 5 przelotowych i 2 odporowe. Linia niskiego napięcia posiada na terenie działki (...) cztery słupy. Biegły energetyk zaproponował aby przyjąć:

- strefę A, jako róg działki (...) poprzez przyjęcie za strefę służebności prostokąta o wymiarach zawierających w sobie cały słup potrójny plus jeden metr od najdalej wysuniętej nogi tego słupa. Proponowany obszar będzie najprawdopodobniej zawierał wszystkie podziemne elementy słupa;

- strefę B, jako pas ciągnący się wzdłuż linii 15 kV, biegły zaproponował przyjęcie za strefę prostokąta o szerokości równej rozpiętości przewodów linii plus jeden metr na każdą ze stron linii i długości całej linii od granicy ze strefą A do granicy działki (...). Na odcinku tym linia biegnie od drogi, co sprawia, że łatwy jest do niej dostęp i nie trzeba wchodzić na teren działek;

- strefę C, jako pas ciągnący się wzdłuż linii niskiego napięcia - prostokąt o szerokości 2 m i długości równej długości linii od miejsca „wejścia” linii na działkę (...) do granicy strefy A. Linia niskiego napięcia jest mniej kłopotliwa w swym oddziaływaniu niż linia 15 kV, znajduje się bliżej drogi, stąd mniejsza szerokość pasa.

W zakresie ustalenia wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu Sąd oparł się na ustaleniach biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości B. M.. Biegła w swojej opinii ustaliła wartość służebności przesyłu, uwzględniając faktycznie zajęty przez przedsiębiorstwo energetyczne obszar, charakter nieruchomości, wartość rynkową przed obciążeniem oraz jej obniżenie związane z ustanowieniem służebności i faktycznym ograniczeniem w sposobie korzystania przez właściciela. Biegła łącznie z opinią podstawową nadesłała korektę opinii, w której wartość służebności przesyłu określiła na kwotę łączną 25 940,00 złotych. Korekta wynikała z tego, że w pierwotnej opinii z dnia 25 kwietnia 2014 roku, gdzie wartość służebności biegła określiła na kwotę 43 419,92 złotych, pominięto współczynnik „S” - zmniejszenie wartości, o którym szczegółowo mowa w części opisowej opinii pkt 6.1 „Ograniczenia korzystania z nieruchomości w pasie technologicznym”. Sąd w postanowieniu zasądził jako kwotę wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu kwotę 43 419,92 złotych, nie uwzględniając korekty.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 § 1 kpc, uznając, że wnioskodawczyni i uczestnik winni je ponieść po połowie.

Apelacje od powyższego rozstrzygnięcia wniosła zarówno wnioskodawczyni, jaki uczestnik postępowania.

H. S. zaskarżyła orzeczenie w całości, podnosząc zarzut naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 233 kpc, poprzez wadliwą ocenę materiału dowodowego w postaci opinii biegłego elektroenergetyka P. G. poprzez uznanie, iż strefa służebności przesyłu winna być ustalona na obszarze wskazanym w sporządzonej przez niego opinii, podczas gdy właściciel nieruchomości na skutek lokalizacji urządzeń przesyłowych na jego działce jest w większej mierze ograniczony w korzystaniu z niej niż w strefie, co do której ustanowiona została służebność przesyłu. Dodatkowo strefa ta jest niewystarczająca do zapewnienia uczestnikowi niezbędnego dostępu do urządzeń energetycznych w celu bieżącej eksploatacji, usuwania awarii, czy dokonania konserwacji, w tym wjazdu ciężkim sprzętem na nieruchomość. W konsekwencji doprowadziło to do sytuacji, iż pas służebności przesyłu jest wyznaczony w sposób iluzoryczny, a co za tym idzie wynagrodzenie za ustanowiona służebność jest znacznie zaniżone.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty wniosła o:

- zmianę orzeczenia poprzez ustanowienie słuszności przesyłu w oparciu o opinię innego biegłego z zakresu elektroenergetyki, który uwzględni w niej wszelkie zdarzenia i okoliczności mogące zaistnieć na nieruchomości związane z posadowieniem na niej urządzeń przesyłowych, w tym również zakres ograniczenia właściciela nieruchomości w korzystaniu z niej,

- zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kosztów postępowania apelacyjnego wg norm prawem przepisanych,

ewentualnie o:

- uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji;

- zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według stawek.

Uczestnik postępowania zaskarżył postanowienie w pkt 2 w części zasądzającej wynagrodzenie ponad kwotę 25 938,83 złotych, wnosząc o jego zmianę poprzez obniżenie zasądzanego wynagrodzenia do tej wysokości.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia oraz sprzeczność ustaleń Sądu z zebrany w sprawie materiałem dowodowym i przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów, poprzez przyjęcie pierwotnej opinii biegłej B. M. wskazującej na wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu w wysokości 43 419,92 złotych i pominięcie opinii korygującej wskazującej na wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu w wysokości 25 938,83 złotych, przy jednoczesnym braku powodów pominięcia opinii korygującej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odnosząc się w pierwszym rzędzie do apelacji wnioskodawczyni wskazać należy, że skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 kpc wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Wyrażenie przez stronę odmiennego poglądu co do oceny poszczególnych dowodów jest prawem strony, jednakże możliwość przedstawienia innej wersji stanu faktycznego, nie świadczy jeszcze o nadużyciu swobodnej oceny dowodów. Sąd Rejonowy tymczasem, zgodnie z wymogami art. 328 § 2 kpc, szczegółowo wyjaśnił w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, z jakich przyczyn oparł swoje ustalenia na opinii P. G., wskazując na istotne błędy w opinii biegłego R. M.. Z postawionymi tej opinii przez Sąd pierwszej instancji zarzutami skarżąca nie polemizuje. Ponadto wnioskodawczyni nie wskazuje na żadne nieprawidłowości w zaprezentowanym rozumowaniu, forsując jedynie własne subiektywne przekonanie, że pas służebności przesyłu, którego obszar został wskazany przez biegłego

elektroenergetyka P. G. jest skrajnie zaniżony, bowiem przedsiębiorstwo uczestnika w celu dokonania choćby wymiany izolatorów, usunięcia awarii, czy innych czynności musi wjechać na nieruchomości ciężkim sprzętem, którym posługuje się przy takich wypadkach, w tym często sprzętem z podnośnikiem.

Zauważyć należy, że zwiększenie zakresu obciążenia zasadniczo nie leży w interesie właściciela nieruchomości, a więc podstawą kwestionowania orzeczenia w tym zakresie jest powiązanie przyjętej przez Sąd powierzchni obciążenia z wysokością przyznanego H. S. wynagrodzenia. Tymczasem na jego wysokość ma wpływ zakres ograniczeń własności nieruchomości, w tym uciążliwość ustanawianego prawa dla właściciela gruntu. Należy wziąć pod uwagę zarówno rodzaj, rozmiar, położenie, właściwość i sposób eksploatacji urządzeń przesyłowych, jak i rodzaj, powierzchnię i przeznaczenie nieruchomości obciążonej (E. Gniewek (w:) E. Gniewek (red.), Komentarz, 2008, s. 475). Zakres służebności i wysokość wynagrodzenia nie mogą być zatem oderwane od wszelkich cech konkretnej nieruchomości. Sąd pierwszej instancji, opierając się na opinii biegłego P. G., szczegółowo wyjaśnił przyjęcie mniejszej od tej, jakiej domagała się wnioskodawczyni, powierzchni obciążenia. Skarżąca nie zakwestionowała, iż pod liniami energetycznymi nie ma żadnych zabudowań gospodarczych, drzew, ani krzewów, a na całym odcinku są uprawy rolne. Ponadto bardzo łatwy jest dojazd sprzętu remontowego, a to z uwagi na bliskość drogi, z której można dokonać oględzin linii bez konieczności wchodzenia na nieruchomości obciążone. Z podanych przyczyn w pasie służebności przyjętym przez Sąd Rejonowy jest możliwa normalna eksploatacja linii energetycznej przez przedsiębiorstwo przesyłowe, w szczególności przeprowadzenie prac konserwacyjnych i drobnych napraw. Ewentualne uszkodzenie linii i konieczność dokonywania prac naprawczych przy pomocy ciężkiego sprzętu jest zdarzeniem niepewnym i może nie nastąpić w możliwej do przewidzenia przyszłości (jak wskazał biegły może się zdarzyć raz na kilkanaście lub nawet kilkadziesiąt lat). Słusznie zatem Sąd pierwszej instancji nie uwzględnił takiej ewentualności. Jeżeli powstanie w przyszłości konieczność wjazdu na nieruchomości wnioskodawczyni, co będzie źródłem jej szkody majątkowej, H. S. będzie mogła wystąpić z ewentualnymi roszczeniami odszkodowawczymi.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 w zw. z art. 13 § 2 kpc, oddalił apelację wnioskodawczyni, jako bezzasadną.

Natomiast apelacja uczestnika postępowania zasługiwała na uwzględnienie w całości.

Przyjęta przez Sąd Rejonowy wysokość wynagrodzenia de facto nie odpowiada opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości, biegła bowiem w opinii korygującej wskazała, że podanie kwoty 43 419,92 złotych było wynikiem omyłki rachunkowej. Prawidłowo wyliczonym na podstawie przyjętego przez B. M., a niezakwestionowanego przez zainteresowanych wzoru wynosić winno 25 938,83 złotych, co zresztą stwierdził sam Sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu swojego rozstrzygnięcia, wskazując, że jego treść w tym zakresie była wynikiem omyłki.

Wobec tego należało, na podstawie art. 386 § 1 w zw. z art. 13 § 2 kpc, orzec o zmianie zaskarżonego postanowienia w pkt 2, poprzez obniżenie zasądzonej na rzecz H. S. kwoty z 43 419,92 złotych do 25 938,83 złotych.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 520 § 2 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc oraz § 12 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 7 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych...” z dnia 28 września 2002r. (Dz.U. z 2013r., poz. 490), zasądzając od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika postępowania kwotę 160 złotych, na którą złożyła się opłata od apelacji 40 złotych i wynagrodzenie pełnomocnika - 120 złotych.